

Karin fiskare : originalberättelse

Högman, Ernst,

59 C Br.

National Library
of Sweden

Roman
32
(Pr.)
0

KARIN FISKARE.

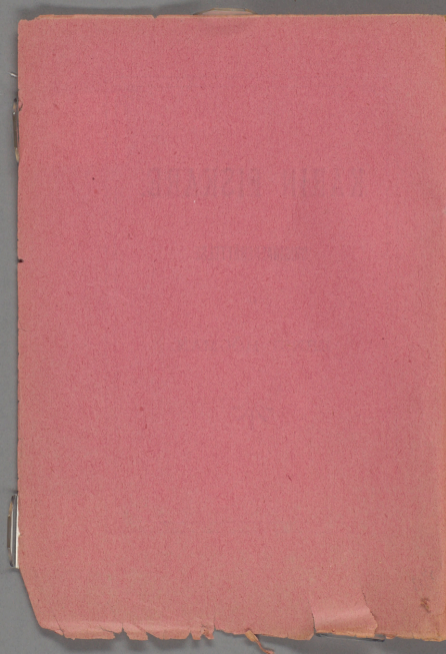
ORIGINALBERÄTTELSE

AF

ERNST HÖGMAN.

39
/77

Åbo Underrättelsers extra följetong 1903, Häft. 310.

KARIN FISKARE.

ORIGINALBERÄTTELSE

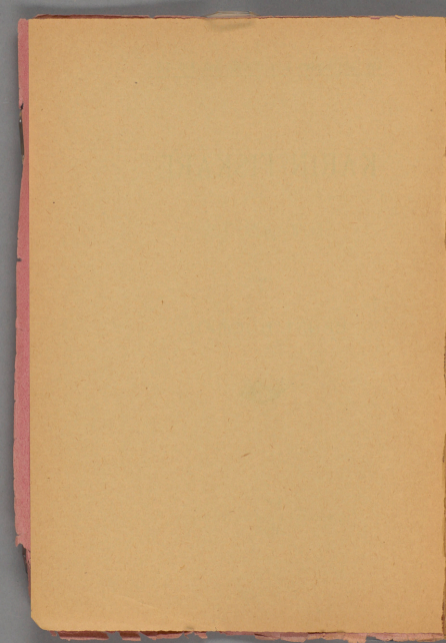
AF

ERNST HÖGMAN.

ÅBO,
G. W. WILÉN & C:OS BOKTRYCKERI,
1903.

Jag hade vistats några veckor i Visby och därunder besökt de gamla kyrkoruinerna inom stadens ringmur. Jag hade njutit utaf den lika egendomliga som tjusande taflan af den gamla hansestaden, sådan den i sin helhet ter sig för ögat, med en sällsam blandning af forntid och nutid.

Så kom jag en dag, af en slump eller en händelse — hur man vill hafva det — att styra mina steg till ångbåtshamnen och vidare längs den af några villor och smärre planteringar omgifna väg, som utmed hafskusten leder till Norderstrands fiskläge.

Jag hade icke varit där förut, hvarför jag med en främlings hela nyfikenhet såg mig omkring på den särdeles täcka platsen. Å en större gräsvall tätt utmed hafvet stod, och står ännu i denna stund, en hel skog af små i marken ned-satta störrar, hvilka af fiskarfolket användas till nätens torkning, då dessa kommit upp från sin tjänstgöring i hafvet. Hafsstranden midt för fiskläget var helt och hållet upptagen af större och mindre fiskarbåtar, och dessa i sin ordning voro fyllda af nät samt andra till yrket hörande redskap, hvilka för den, som icke är fullkomligt hemmastadd i fiskets mystik, framstå som en

enda oupplöslig härfva. Utmed ringmuren, som här till en liten del kröker sig inåt stranden, äro små, mer och mindre bristfälliga skjul upptimrade. I dem inrymma fiskarena sina redskap. De mera försigkomna och förmögna bland gubbarna hafva för öfrigt i det höga, fyrkantiga torn — kruttornet kalladt — hvarmed den egentliga ringmuren kan anses sluta, beredt sig förvaringsrum medels uppsättande af ett spetsformigt tak och måhända en eller annan liten förändring i de ursprungliga stenväggarna.

Hafvets starka, jämna dån och fiskarens rörelser, då de, växlande ett och annat ord sins emellan, upphängde sina nät till torkning och sorgfälligt friggjorde dem från allt, som obehörigt nästlat in sig i maskorna, under det de vid näten fastknutna runda stenarna slamrade eller klingade, när de af blåsten sattes i rörelse mot hvarandra, allt detta framkallade ett egendomligt och ganska behagligt intryck på den ovane iakttagaren.

Ett stycke från den plats, där jag stod och åsåg det lifliga sceneriet, låg en grupp äldre kvinnor på knä framför något mörkt föremål, hvares beskaffenhet jag icke på detta afstånd kunde urskilja. De tycktes vara ifrigt sysselsatta.

Jag gick fram till dem för att se efter hvad de hade för sig.

Där låg en stor hög nyss ur hafvet uppdragna nät, hvilka under deras flitiga händer med en omiskänlig vana och skicklighet utvecklades, hvarefter de fiskar, som förirrat sig in i maskorna, lösgjordes och kastades i en bredvid stående balja.

Jag betraktade det raskt fortskridande arbetet med mycket intresse, men icke utan en god portion medlidande med de stackars fiskarna, hvilka, för evigt förpassade ur sitt rätta element, lågo där huller om buller i den trånga baljan och flämtande gjorde några krampaktiga hopp.

Så stod jag där en god stund, utan att någon af kvinnorna tycktes bry sig om att på minsta sätt taga notis om min person. De kastade icke ens en half blick på mig. Till sist beslöt jag att själf göra mig uppmärksammad genom att ställa några ord till dem.

Fiskarfolket är i allmänhet inte mycket meddelsamt af sig, då det gäller att svara eller tilltala en främling. Deras hårda och mödosamma yrke, förenadt med faror och umbäranden af alla slag, trycker en stämpel af sträfhets på så väl den yttre, som den inre människan. Knappt nog i farans stund, då de brottas med de skummande vågorna för att rädda sina lif undan döden, försiggår någon förändring i deras sinnen. Äfven då bibehålla de samma orubbliga lugn, äfven då sväfva deras skarpa örblickar pröfvande ut i rymden, och deras ansigtsuttryck förblifver lika kallt och oföränderligt som eljes. Intet kan bringa dessa hafvets arbetare ur fattningen.

— Tycker ni icke synd om de stackars fiskarna? sporde jag enfaldigt nog och lutade mig ned.

Det drog litet om, innan jag fick något svar. Slutligen lyfte en af kvinnorna upp hufvudet och ett ansigte med skarpa, att icke säga

bittra drag, på hvilket ålderdomen tryckt sin djupa prägel, vändes mot mig. Att qvinnan i yngre dagar icke varit utan yttre behag, syntes på den djärft buktade näsan och de mörkbruna, blixtrande ögonen, hvilka hon genomborrande fäste på mig, i det den ännu välformade, ehuru nästan mycket hopknipna munnen drogs till ett sarkastiskt leende.

— Nej, svarade hon på en dialekt, som icke var gotländska, det har jag aldrig tyckt. Hvarför äro fiskarna också skapta, tror ni, om inte för att fångas och ätas?

— Visserligen, visserligen! Men det oakadt kan man ju hysa medlidande med dem.

— Hm! utbrast den gamla qvinnan med en besynnerlig min, hvars betydelse jag icke kunde fatta. För att kunna hysa något medlidande, fordras i första rummet att ha ett hjärta, och det är hvad jag inte har.

Jag blef förbluffad öfver det besynnerliga svaret och betraktade med stigande förvåning hennes ansigte, som oupphörligt växlade uttryck.

— Hvad menar ni? frågade jag slutligen. Det är väl något som hvar och en har, ehuru i mer eller mindre grad kanhända.

— Jag är ett undantag därvidlag! svarade hon häftigt och lutade sig ned för att återtaga sitt arbete.

— Så ni pratar! utlätt jag mig, halft skämtsamt, halft på allvar.

— Som jag säger, fortfor hon och lyfte litet på hufvudet. Jag äger inte något hjärta; det har man sagt mig midt i ansigtet, och jag tror

det nu själf, fast det lät litet underligt, då man sa' det. Ni skulle nog också tro det! tillade hon och skrattade; men det var icke något godt skratt, utan kunde komma hvem som helst att rysa.

De öfriga kvinnorna sågo frågande, först på mig och sedan på sin granne; men det tycktes som om hon ej ville utsätta sig för flera spörsmål. Hon hade böjt sig ned så djupt, att det fårade ansigtet helt och hållet försvunnit under den rutiga halsduk, som betäckte hennes hufvud.

— Hvem har kunnat säga er något sådant? återtog jag dock efter några minuters tystnad.

— Det kan jag inte upplysa er om, svarade hon, utan att se upp. Någon är det!

— Men om ni misstagit er, om det blott och bart är en egen inbillning, som jagat upp dylika förvända föreställningar?

— Jag inbillar mig aldrig något! svarade hon med ett föraktligt tonfall i rösten.

— Aldrig?

— Nej! Och hvad skulle det tjäna till?

— Ah, inbillningen kan ofta nog vara oss till ganska mycken glädje. Det fins väl högst få människor, som, hur arma och olyckliga de än må vara, icke mött någon ljusglimt under sitt lif. Med inbillningens tillhjälp kunna de långt därefter förflytta sig tillbaka till dessa stunder, som skänkt dem glädje, och låta själen på nytt njuta af dem.

En tviflande blick från den gamla kvinnan mötte mig.

— Har ni aldrig haft några sådana stunder

af lycka? återtog jag för att få tillämpa mina ord på henne själf.

— Hm, det är väl möjligt.

— Nå, då är det också antagligt, att ni någon gång låtit själen drömma om hvad som varit och farit, när ni suttit ensam med er själf och edra tankar.

— Nej, det har jag aldrig gjort, ty på samma gång skulle också de sorgliga hågkomsterna kallas till lif och ge mig nya sår.

— Ni ser er således hvarken framåt eller tillbaka?

— Jag finner det bäst som det är. Åren ha lagt glömskans slöja öfver mitt förflutna lif och gjort sinnet otillgängligt för alla intryck af både det som gått, och det, som kommer, och fast jag kunde lyfta på denna slöja, gör jag det inte. Det är blott i vissa ögonblick, då stormen ryter som vildast på hafvet och jag där ute i min båt får kämpa mot brottsjöarna, som jag känner mig väckt ur dvalan: själen återfår då sin forna spänstighet och ett nytt lif liksom gju-ter sig i ådrorna; men så fort upproret i naturen lagt sig, äro också alla känslor döda och det forna iskalla lugnet genomgår hela min varelse.

Det blef tyst i gruppen, och grannlagenheten förbjöd mig att, åtminstone för denna gång, fortsätta samtalet.

Emellertid stod jag qvar en stund och åsåg qvinnornas arbete, tills jag omsider nickade åt dem till afsked och styrde mina steg hem.

Under återstoden af aftonen, då jag vid mitt öppnade fönster inandades de friska fläktarne

från hafvet, sysselsatte sig mina tankar med den underliga varelsen där borta vid fiskläget.

Det var en karaktär, väl värd ett noggrannare studium, och jag grubblade oupphörligt på, hur jag skulle komma i närmare beröring med den sällsamma qvinnan, som uppenbart utgått ur en annan samhällsklass än den hon nu innehade. Jag fattade också den bestämda föresatsen att icke släppa henne, förr än jag af hennes egen mun hört berättelsen om hennes förflutna lif och de förhållanden, som stodo i gemenskap med hvad hon så bittert yttrat under sitt samtal med mig.

Några dagar därefter gick jag en förmiddag på nytt dit ned för att träffa henne.

Hon var mycket riktigt på sin plats och sysslade med samma arbete som förra gången. Och nu satt hon ensam.

Här och där stodo några fiskare och redde sina nät, hafvet sjöng sin gamla, jämna sång och allt företedde nästan samma tafla, som vid mitt föregående besök, med undantag af att några dusin ankor tillkommit som ett plus i den vanliga lifligheten.

Det mjuka gräset förtog helt och hållet ljudet af mina steg, och den gamla qvinnan märkte mig icke, förr än jag, med ett sakta «goddag vacker» befann mig midt framför henne.

Hon lyfte långsamt upp det grånade hufvudet, och en tyst nick var allt, hvad hon gaf mig till svar.

— Känner ni igen mig? frågade jag och gjorde mig i ordning att slå mig ned bredvid henne.

Hon såg på mig med sina skarpa ögon.

— Jo . . . men . . ., svarade hon långdraget, lika väl som den lilla fågeln känner igen sin ovän, höken. Jag är icke så glömsk af mig, må ni tro. Det var ni, som var hit här om dagen och narrade mig prata.

— Rätt gissadt! genmälde jag litet förlägen. Och nu är jag åter här, därför . . .

— . . . ni inte kunnat lägga band på er nyfikenhet längre, afbröt hon mig tvärt, i det hennes panna blef ännu skrynkligare än förut. Är det inte så? fortfor hon i samma hånande ton.

— Icke är det af den slags nyfikenhet, ni menar, som jag kommit hit, svarade jag och såg henne öppet i ansigtet.

— Ah ni lurar mig inte så lätt heller! sade hon med ett kort skratt. Ni tror kanske, att det bakom denna ålderdom och dess skrynklor ligger något, som kan för en stund tillfredsställa ert intresse. Men stopp och belägg, säger jag! Edra planer och förkänningar möta ett öfverstigligt hinder, ty hvad jag genomlevvat, det är en sak, som angår endast mig själf — det är en hemlighet, som jag hvarken vill eller kan yppa för någon, och allra minst för er. Och nu hoppas jag, ni vet hvad ni har att rätta er efter i detta afseende, så att ni spar edra ansträngningar och er tid för något nyttigare. Ha vi förstått hvarandra?

Det här var en svår nöt att knäcka, i synnerhet som jag icke på minsta sätt beredt mig på ett så hårdnackadt motstånd från hennes sida. Jag måste fundera litet på saken, hvadan också svaret dröjde några minuter.

— Nå? utbrast hon otåligt.

— Jo, jag förstår er fullkomligt! svarade jag. Er känsla uppreser sig mot mina frågor, och det skall icke alls förvåna mig, om ni finner hela mitt uppträdande något framfusigt. Men af hvad anledning ni än må tveka att gifva mig en inblick i er historia, kan jag försäkra er, att det icke är af beräkning eller för att tillfredsställa en hvardaglig nyfikenhet, som jag begär nyckeln till ert förflutna lif. Nej, jag skulle önska att såsom vedergällning för er berättelse kunna bibringa er andra föreställningar om er egen person och därigenom få er på andra tankar. Med er nuvarande sinnesriktning kan ni ändå icke vara belåten med er själf. Ehuru vi äro främlingar för hvarandra, har jag med den lilla portion skarpsinnighet, jag besitter, mer än väl funnit det.

Hon tycktes i förstone icke vilja lyssna till mig; men till sist såg hon upp från arbetet, det bittra uttrycket i hennes ansigte försvann, och då jag slutat, sände hon mig en lång, tankfull blick. Nätet, som hon höll på att reda ut, föll ur hennes skrumpna hand, och det såg ut som om mina ord gifvit henne något särskildt att tänka på. Det blef en lång paus, hvilken slutligen bröts af någonting liknande en suck, och denna suck hade arbetat sig fram ur den gamla qvinnans bröst.

— Således icke allt förloradt! sade jag för mig själf. Ännu ha icke alla ädlare känslor stelnat till is; ännu fins en gnista kvar, som kanske åter en gång skall värma sinnet.

— Jag skulle icke vara fullt tillfreds med mig själf? ljud plötsligt den gamla qvinnans röst. Det var ju så, ni sade?

— Ja, och jag har helt visst rätt däri, svarade jag och såg forskande in i hennes ansigte för att utröna, hvad intryck mitt språk skulle göra.

Där växlade oron och öfverraskningen om hvarandra, och ögonen hade för en stund förlorat sitt skarpa uttryck. Ansigtet undergick småningom en märkbar förändring, allt efter som rörelsen i hennes inre ökades, så att till och med de djupa skrynklor, som tiden och bekymren plöjt i den solbrända huden, utjämnades i en viss mån. Hela hennes uppsyn belystes af ett eget skimmer, och jag riktigt njöt af den verkan, mina ord åstadkommit.

— Jag har sagt er, utbrast hon slutligen, sedan sinnesrörelsen något lagt sig, att intet kan förmå mig att skrika ut mina hemligheter i andras öron!

Hennes drag återtogo sin förra sträfhets, och jag, som börjat hoppas att hon skulle ge med sig, fann nu, hur hon åter förskansade sig bakom den kalla likgiltighetens mask.

— Vill ni nu ansätta mig vidare, fortfor hon, så säger jag er på förhand, att det är förspild möda. En qvinna kan också stå fast vid sitt ord, och jag gör det!

Det låg så mycken bestämdhet i de sista orden, så mycken fasthet öfver den gamla qvinnans ansigte och gestalt, där hon reslig som en romarinna stod upprätt framför mig, att jag icke ett ögonblick kunde misstaga mig på allvaret i

hennes ord. Min orubbliga tillförsigt öfver gaf mig dock icke; jag hoppades ännu blifva den vinnande parten.

Jag satt tyst en god stund och uppgjorde den ena planen efter den andra, under det mina blickar voro riktade mot den fjärran horisonten utåt hafvet. Slutligen tyckte jag mig ha funnit rätta uppslagsändan, och efter några minuters betänkande framkastade jag följande fråga:

— Hvad var det för tankar, som började sysselsätta er, när jag sade, att ni icke kände er riktigt belåten med er själf? Både ert yttre och inre undergick då en märkbar förändring, och orsaken därtill kan ni väl icke behöfva dölja?

— Hvad jag tänkte, var att ni i vissa ögonblick tycks äga förmågan att genomskåda en människas. Men hvad betyder väl denna tillfälliga rörelse, tror ni? Ingenting, platt ingenting!

— Nu är ni icke fullt uppriktig. Det är blott ett försök af er att göra saken så likgiltig som möjligt för att draga mig från ämnet. Här tror jag mig emellertid ha träffat den ömtåligaste punkten i er historia. Icke sant? Det måste ni medgifva!

En stunds tystnad inträdde. Den gamla qvinnan tycktes icke vilja säga något mera; men då hon såg mina blickar envist följa hennes rörelser, utbrast hon slutligen:

— Jag vill inte komma fram med en osanning, ty hur försigtigt jag än lade mina ord, skulle ni likvisst genomskåda mig. Därför må ni höra, att det fins något, som liksom aggar,

och detta lämnar mig visst aldrig, förr än jag döer eller någon annan omstörtning inträffar. Det är en blandning af oro . . . och hat.

— Ser ni, utbrast jag, ni kunde icke undgå att bekänna, hvad jag ändå eljes skulle ha sagt er. Kanske hade jag då tillagt . . .

— Hvad hade ni tillagt? inföll den gamle och såg på mig med en häpen blick.

— Jo, helt enkelt, att . . . Men se då ej så förskräckt ut! Jag är väl ingen andeskådare heller, fast jag sagt, eller rättare antydt, ett och annat, som ni af helt naturliga skäl trott er ensam äga kännedom om. Jag har af edra ord vid vårt första sammanträffande dragit några slutsatser och därigenom kommit till det resultat, ni hört. Hvar och en i mitt ställe skulle ha varit lika stor trollkarl. Förstår ni det nu?

— Fullkomligt! svarade hon litet lugnare. Men låt mig höra ert tillägg.

— Det är, att er oro och ert hat kanhända — jag försigtigtvis kanhända — framkallats af den, som fällde de där orden, att ni icke ägde något hjärta.

Den gamla qvinnan spratt till, liksom stungen af en orm. Hon skälfdde i alla leder, och hennes vanliga ansigtsfärg gaf vika för en onaturlig blekhet.

Jag fruktade, att jag varit för närgången. Men det var blott en hastigt öfvergående rörelse. Snart återkom hon till sig själf.

— Ni är en förfärlig människa! utbrast hon emellertid, sedan hennes ömsom bedjande, ömsom

hårda blickar en stund varit fästa på mig. Gå er väg! Gå er väg! Ni har skrämt mig, så att jag knappast känner igen mig själf.

— Jag går, sade jag; men sedan ni hämtat er från förskräckelsen, kommer jag bestämdt tillbaka.

— Gör icke det! Ni skall aldrig vinna något därmed. Nej, så sant jag lefver, det skall ni intel!

— Vi få väl se, hur det går med den saken, sade jag halfhögt, i det jag aflägsnade mig.

Hon bevärdigade mig icke med en blick, utan kastade sig med nästan ursinnig häftighet ned på marken för att återtaga sitt arbete.

Hunnen ett stycke från den plats, där hon låg, mötte jag en gammal fiskare, hvilken jag sporde om den gamla qvinnans namn.

— 'Karin fiskare' kallas hon här vid fiskläget, blef svaret.

— Ett besynnerligt namn, anmärkte jag.

— Inte så besynnerligt som hon själf är ändå, sade fiskaren med en egendomlig blinkning.

— Säger ni det?

— Ja, herre, det säger jag, utan att taga tillbaka ett ord. Det fins ingen på hela fiskläget, som vet, om hon är kristen eller hedning, eller hvarifrån hon kommit.

— Hon är väl från Sverige ändå?

— Gud vet! utbrast fiskaren, och klädde sig bakom örat. Inte så länge jag mins tillbaka har hon nämt något om sin härkomst, och inte bär det sig till att fråga henne heller, för då tiger hon envisare än muren här bredvid.

— Sål! Ni vet då ingenting alls om hennes öden?

— Nej, inte det ringaste, försäkrade fiskaren med trovärdig uppsyn. Men rädd är hon inte, då det gäller, se det vet jag och har sett med mina egna ögon. Om hafvet går aldrig så högt, och när inte ens den katigaste fiskare vid hela Norderstrand vågar sig ut, så f-n ta mig, är inte hon ute lika väl och ser om sina nät. Och när hon då kommer hem igen efter tocka där färder, så blänka ögonen som två fyrbåkar på heune, och hon är så vild, att man kan tro henne ha sett själfva necken eller också att hon tappat någon skruf i tankemekaniken där ute. Se, det är hvad jag vet!

— Ja, en besynnerlig varelse måtte hon vara, sade jag, sedan fiskaren slutat. Tack för edra upplysningar.

Och nöjd med att åtminstone veta hennes namn — ett namn, som gjorde henne till hälften qvinna och hälften man — begaf jag mig hem.

Ännu återstod det värsta: att förmå henne frångå sin föresats. Ett tredje försök skulle måhända lyckas.

* * *

Det var en eftermiddag, tre veckor senare.

En stark storm hade under de näst föregående dagarna rasat öfver hafvet och upprört den öfverskådliga vattenytan till en nästan otrolig grad. Ännu gingo dyningarna med oförminskad

fart, och det var en tafla, full af skönhet, majestät och kraft, att se de hvitskummiga böljorna i häjdlöst raseri och med ett dån lik åskans, kasta sig mot stränderna för att strax därpå rulla tillbaka och efter några sekunder på nytt börja leken. Hur svälde icke bröstet af förtjusning, då jag såg den ändlösa vattenmassan i detta uppror, som ingen mänsklig kraft förmådde hämma. Så stod jag i timmar, och hela min själ var så inne i det sublima naturskådespelet, att jag så när hade glömt mitt egentliga ärende till Norderstrand.

Omsider vände jag mig dock från hafvet och såg inåt fiskläget för att med blickarna uppsöka «Karin fiskare». Den vanliga platsen, där hon förr hållit till, var tom, och hvart jag än tittade, fanns icke ett spår af den jag sökte.

Jag gick fram till en i närheten stående qvinna, i hvilken jag igenkände en af dem, som vid mitt första besök deltagit i arbetet, och af henne fick jag veta, att «Karin fiskare» var sjuk och hade varit det i ungefär tre veckor. Sedan jag fått reda på bostaden, begaf jag mig med raska steg dit. En aning tycktes säga mig, att gummans dagar voro räknade, och det vore underligt, om hon icke dessförinnan skulle lätta sitt hjärta.

Efter omkring tio minuters promenad på den krokiga och ojämna Strandgatan stod jag vid den anvisade bostaden; en liten, låg, brunmålad träkoja med två små fönster, hvilka, tack vare solstrålarna, skiftade i alla regnbågens färger.

Jag steg dristigt på genom den sneda, half-

murkna dörren och befann mig i ett ganska stort rum, hvilket, trots dess tarflighet, var ovanligt snyggt och putsadt. Möblerna, bestående af en dragkista, tvänne mindre bord, en soffa och några stolar, voro väl bibehållna, ehuru mörka af ålder och nötning. På dragkistan tronade en liten spegel med tillhörande låda, och framför den hade några små snäckarbeten fått plats. Väggarna voro belamrade med fisknät, af hvilka en del tycktes vara under lagning.

Vid det buller, jag gjorde genom mitt inträde, märktes en rörelse i soffan, och «Karin fiskares» ansigte, fåradt af sjukdomen, vändes emot mig. Jag förvånades öfver, att intet drag af missnöje spårades hos henne. I stället for ett skimmer af glädje öfver de infallna kinderna, då jag närmade mig.

— Så väl, att ni kom! ljöd hennes röst nästan hviskande. Jag har väntat så länge och började tro, att ni helt och hållet glömt mig.

— Jag sade er ju, att jag skulle komma tillbaka, svarade jag och såg deltagande på henne. Hade jag vetat, att ni varit sjuk, skulle jag varit här för länge sedan!

— Ja, jag har varit sjuk mycket sjuk, allt sedan ni var hos mig där nere vid Norderstrand. Edra ord gjorde djupt intryck på mig och kommo mig att tänka på en hel hop saker, som varit glömda i många år. De smärtsamma minnena grepo mig för hårdt, och jag ägde inte kraft nog att stå emot dem.

— Då är det jag, som genom mitt oförstånd ådragit er sjukdomen, sade jag, uppriktigt bekymrad.

Jag önskade nu alltsammans ogjordt och förebrådde mig min ohjälpliga envishet, som ledt till sådana följder.

— Var lugn! sade hon, då hon såg min sinnesrörelse. Så här skulle det ändå gått förr eller senare, då minnena började få makt med mig.

Godt och väl; men jag kunde dock icke fritagga mig från all delaktighet i hennes lidande.

— Har ni inga medikamenter? frågade jag, efter att ha sett mig omkring i rummet, utan att kunna upptäcka några sådana.

— Jag har haft, svarade hon; men de äro slut!

— Önskar ni inte mera af dem då?

— Nej, svarade hon och gjorde med handen en afvärjande åtbörd. Om jag endast hade litet vatten! . . .

På ett af borden stod en karaffin. Jag fylde ett glas och räckte henne det.

Under det hon drack, hade jag tillfälle att betrakta hennes händer, hvilka voro synbart afmagrade och darrade af mattighet.

— Tack! hviskade hon och lämnade mig glaset tillbaka. Ni är bra god och vänlig, som inte ser ned på en fattig stackare med förakt!

— Jag gör ju icke annat än min skyldighet. Har ni haft tillräckligt med föda under er sjukdom eller kanske till på köpet svultit?

— Ah, det har varit både si och så, svarade hon. När man, som jag, inte kan förtjäna mer än hvad som nätt och jämt går åt för dagens behof, så kan ni nog fatta, hur jag haft det. I dag har en af fiskarhustrurna, grannen midt emot,

gifvit mig litet smått för de närmaste dagarna, och jag vill hoppas, att det skall räcka så länge jag ligger så här, ty ettdera tror jag mig snart vara på benen igen eller också är det inte så långt kvar, tills jag för alltid får hvila. Och så godt vore det.

— Ni längtar då att dö?

— Ja, hvad har jag väl att lefva för, sedan alla mina förhoppningar krossats, och allt, hvad jag en gång älskat, obarmhärtigt röfvats ifrån mig?

— Ah! återtog hon efter en stunds tystnad, i det hennes ansigte återfick sin forna bitterhet, en tiger kan inte så grymt behandla sitt rof som jag blifvit behandlad af . . . af min egen . . . hu! jag kan inte säga, hvem det var, som förorsakade mig dessa årslånga qval. Man hånade mig, man förbannade mig, och ändå, ändå lät man mig lefva! Det var onaturligt gjordt, och jag! . . .

Hennes smärta gaf sig luft i en konvulsivisk gråt, hvilken skakade den utmärglade varelsen som ett asplöf.

— Ni måste ha lidit mycket, sade jag delta-gande, sedan hon blifvit litet lugnare.

— Ja, jag har lidit mycket, jag har sört och trånat; jag har också hatat, då jag i stället bort förlåta. Det var inte rätt; men huru också kunna behärska sinnet och känslorna, då andra med stolt förakt vilja tvinga dem inom gränser, som de utstakadt? Tvinga fågeln att bo i ett näste, bygd af andra, och han skall rifva ned det och bygga det så som natur och instinkt lärt honom, eller också fly därifrån till ett annat ställe.

— Det är sant! Att lägga sig emellan barken och trädet, leder aldrig till något godt. Det är detsamma som att ingripa i naturlagarnas bestämde ordning, och måste å båda sidor sluta med sorg och grämselse, om också jämvigten för en tid kan uppehållas.

— Tack för de orden! hviskade «Karin fiskare», och en stråle af glädje upplyste hennes anlete. Ni är den första och enda människa, som riktigt förstått mig och min sorg samt visat mig något deltagande. Det var förhastadt af mig, då jag förut sade, att ni aldrig skulle få del af min historia. Jag känner nu, som ordspråket säger, att «delad smärta är half smärta», och jag skall anförtro er mina minnen, om ni har tålmod att lyssna till min berättelse.

Glad öfver att äntligen få min önskan uppfylld, svarade jag:

— Om ni känner er nog stark att tala, så lofvar jag att bli en uppmärksam åhörare.

— Stark är jag tillräckligt, gemälde hon; det ständiga lidandet stålsätter själen.

Och hon berättade:

— Jag är född i Dalarne af rika föräldrar, hvaraf ni finner, att jag var ett, hvad man kallar «bättre mans barn». Hade jag varit född i fattigdom, skulle kanske mitt lif blifvit lyckligare än det varit. Min far var en despotisk herre, en stolt aristokrat, som med förakt bemötte dem, hvilkas förmögenhet och börd inte kunde mäta sig med hans. Pengar var hans valspråk, och pengar det enda medlet för hans sträfvanden, och olycklig den, som vågade invända något mot

de åsichter han hyste om penningens allt betvingande makt. Trots sitt aldrig tröttnande vinstbegär, var han dock inte därför en girig och snål man, som ville lägga sitt guld på kistbotten för att med ögonen fråssa af dess glans och lyssna till dess förföriska klang. Nej, långt därifrån! Det lefdes furstligt i vårt komfortabla hem, och hans stora gods, hvilka lågo spridda här och där i olika län inom Sverige, buro äfven vittne om ägarens rikedom.

Min mor utgjorde den angenämaste motsats till sin själfviske och ärelystne make. Hon var en ädel, varmhjärtad och själfuppoffrande qvinna, och tillika den enda, som ägde något välde öfver min far. Hon blickade hans häftiga vrede, som var färdig att blossa upp af de obetydligaste anledningar, och hon förmådde honom afstå från de befängda idéer, som ibland fingo makt med honom, och som han skulle ha satt i verket, om inte min mor varit. Den kalla, beräknande egoisten, hvars planer och önskningar ingen kunde motstå, måste böja sig för en qvinna. Det var den hårda, iskalla vintern, som nödgas vika för den varma, solklara sommardagen.

Lika hatad och fruktad, som min far var af sina underlydande och för öfrigt af hela traktens befolkning, lika älskad var min mor för de stora och många välgärningar, hon i tysthet, utan min fars vetskap, utöfvade. Mången eländig och utarmad familj kom genom hennes försorg till välstånd, och många fader- och moderlösa barn, som förut irrat omkring på landsvägarna, gråtande af

hunger och förtviflan, beredde hon vård och uppfostran.

I detta hem, där kärleken och den adliga bördsstoltheten täflade med hvarandra om öfvertaget, där växte jag upp och där förflöt min ungdomstid i yppighet och prakt. Jag fick allt, hvad jag önskade, tills jag ledsnade vid ett lif, som endast varit idel solsken, utan minsta afkylande eller svalkande skugga. Min mors aldrig tröttnande kärlek till sitt enda barn, åt hvilket hon sällan vågade säga ett enda ondt eller tillrädda visande ord, jämte min fars vurm att förse mig med en lyx, som skulle ha anstått en furstedotter — detta för att väcka beundran hos den stora hop af främlingar, hvilka gästade vårt hus nästan hela året om — allt sammanlagdt gjorde mig till en egenkär, nyckfull och elak flicka.

Jag skratade åt herrarnes lika artiga som betydelselösa fraser, men upptog visst inte illa det smicker, hvarmed de hedrade min skönhet, min behagsjuka och mitt koketteri. Jag såg omkring mig en hel mängd af ödmjuka och sockersöta tillbedjare, hvilka för en blick ur mina ögon lågo vid mina fötter, och som med största beredvillighet i världen skulle ha räddat mitt lif, om det sväfvat i fara, så vida, förstås, de varit förvissade om att slippa en rispa i eget skinn.

Jag var nu femton år och konfirmerad, till min egen och mina föräldrars innerliga glädje. Därmed nalkades den tid, då jag skulle inträda i stora världen. En annan, mera anspråkslös flicka skulle med saknad erinrat sig de gångna åren, en oförgätlig tid med sin oskuld och sin

rena barnagladje. Icke så med mig. Jag längtade visst icke tillbaka till barndomens dagar. Bortskämd, som jag var, kände jag en onaturlig öfvermåtnad och liknöjdhet för allt. Intrycken från min barndomsvärld föreföllo mig så kalla, stela och konstlade, och jag afskydde dem.

Jag skulle således ut i världen för att väcka uppseende med min skönhet och mina rikedomar. Ännu ville dock mina föräldrar vänta ett par år därmed, och under tiden skulle jag bort för att fullända min uppfostran, hvilken nästan alldeles försummats under det lättjefulla lif, jag hittills fört.

Emellertid uppstod en häftig strid mellan föräldrarna angående denna viktiga sak. Min mor ville nämligen icke släppa mig ensam från hemmet, då jag aldrig förr varit ute på egen hand. Hon ansåg det ock tillräckligt att anskaffa en guvernant, som läste med mig hemma, ty dels kunde jag omöjligen skickas ut vind för våg, dels kunde jag inte inhämta några nämnvärda kunskaper bland en hop stojande och bångstyriga kamrater i en pension.

Härvidlag var och förblef dock min far obehaglig. Han ville inte alls lyssna till min mors böner. Han förestälde henne, huru illa det skulle vara för en flicka af adlig börd att uppträda i de förnåma kretsarna, utan bekantskap med vare sig den ena eller andra. Det blef genant både för mig och för dem själfva, och man skulle bemöta mig med hån och löje för min tafatthet och mitt inskränkta vetande.

Jag åhörde alltsammans, utan att yttra ett ord. Jag längtade värkligen själf att komma bort från hemmet, hvars luft länge känts mig för qvaf, och där alla föremål voro mig för mycket bekanta för att jag i dem skulle finna något, som fängslade mitt sinne.

Hela den sköna och vilda natur, som omgaf vårt hem, var för mig ingenting. Dessa höga fjäll, dessa brusande vattenfall, hvilkas dån kunde förnimmas milsvidt omkring, dessa susande mörkgröna skogar, dit jag i de yngre åren tagit min tillflykt, då jag ville vara ensam med mig själf, allt hade för mitt mättade sinne förlorat hvarje fläkt af poesi och framstod som den torraste prosa.

Jag kände mig så underlig till mods midt uppe i detta öfverflöd, och jag riktigt afundades de enkla torparfamiljerna, hvilka älskade sitt torftiga hem och äto sitt hårdt förvärfvade bröd, gladare till sinnes än jag vid förtärandet af de drufvor, som räcktes mig vid det af läckra rätter dignande bordet. Men jag ryste ock, när jag tänkte på allt, hvad de dessemellan fingo utstå — jag, som aldrig vetat, hvad arbete och bekymmer vill säga.

Så vardt det då slutligen afgjort, att jag skulle resa, och min mor började med tungt sinne vidtaga de nödiga anordningarna för färden. Hon arbetade om dagarna och grät om nätterna öfver min fars — såsom hon tyckte — onaturliga hårdhet. Jag tröstade henne så godt i min förmåga stod och sökte med samma talesätt som min far betvinga henne insigt om, hur nödvändigt det var för mig att komma bort på en tid och vistas bland andra människor.

'Du vill ju inte', sade jag, 'se mig tillbaka-satt för min okunnighets och min oerfarenhets skull, och här hos er, där jag helt och hållet får råda mig själf, kan jag aldrig inhämta ens det oundgängligaste. Jag måste ut. Låt därför inte den varma moderskärlek, som du i så rikt mått slösar på mig, skymma blicken för hvad som är mig nyttigt.'

Då hösten kom, reste jag i min fars sällskap till pensionen i M. Jag tog med mig minnet af min mors tårar, välsignelser och förmaningar.

Min far följde mig ända fram; men redan samma dag vi anlände, for han tillbaka, efter att ha träffat öfverenskommelse med föreståndarinnan om undervisningen och villkoren för min vistelse hos henne.

De första dagarna voro litet tråkiga, innan jag fick formera närmare bekantskap med mina kamrater och för öfrigt sätta mig in i de nya förhållandena; men efter ett par veckor kände jag mig fullkomligt hemmastadd och började till och med tycka om mitt pensionslif. Bland kamraterna vann jag flera värkligt tillgifna vänner, och då jag så mycket som möjligt sökte lägga band på mitt själfsvåld och mitt nyckfulla sinne, gjorde jag mig snart omtyckt afven af lärarinnorna.

Lifvet i pensionen förflöt mycket stilla och regelbundet. En sträng ordning rådde inom hvarje klass, och afven det minsta felsteg bestraffades utan förskoning. Förmiddagarna och vissa timmar om eftermiddagarna upptogs af undervisningen. De öfriga timmarna användes till hand-

arbete och dylikt, aldrig till lekar och förströelser, såvida vi inte tillfälligtvis fingo en fristund.

På det sättet gick termin efter termin, tills de bägge läseåren voro slut. Min far infann sig och förde mig till hemmet, där min mor i fullständig glädjeysrsel slöt mig i sin famn. Min far tryckte en lätt kyss på min panna — det var första och enda gången, jag mottog detta bevis på hans faderliga tillgifvenhet för mig — och förklarade sig nöjd med hvad jag inhämtat i pensionen. Han var stolt öfver sitt enda barn; men det var blott och bart därför, att hans dotters skönhet och talanger skulle höja hans eget anseende.

Under min tvååriga bortavaro från hemmet hade min far skaffat sig en inspektor, som skulle ha uppsigt öfver de underhafvandes göromål ute på godset. Den rättare, som förr haft detta åliggande, hade blifvit afskedad på grund af ålderdom och orkeslöshet. Den gamla trotjänaren erhöll emellertid genom min mors försorg en viss summa årligen till döddagar och lefde nu för sig själf i en liten stuga, några hundra famnar från godset.

Den nya inspektoren var en ung man endast tjugufyra år. Han tillhörde en god familj, hvars iråkade fattigdom dock tvungit sonen att begifva sig ut för att själf förtjäna sitt bröd. Han var en driftig och arbetsam man, som med ett behagligt yttre förenade ett varmt och ädelt hjärta och en rikt begåfvad ande. Min far, som eljes såg alla ofrälse öfver axeln och behandlade dem med nedlåtenhetens hela förakt, bemötte emellertid på ett helt annat sätt Rudolf Bergholm — så var den unga inspektorens namn. Han fick in-

taga sina måltider tillsammans med oss och brukade för öfrigt tillbringa aftnarna i sällskap med min far, hvars intresse och vänskap för honom dagligen ökades genom hans angenäma och gentlemanlika sätt, fritt från allt kryperi. Min mor höll af honom som en son, och mig eignade han en aktningsfull och okonstlad uppmärksamhet, som var mig mycket kärare än det smicker, hvarmed andra öfverhopade mig, och som jag länge sedan tröttnat på.

Jag följde honom ofta ut i skog och mark, och i hans sällskap började jag småningom känna mig dragen till den sköna natur, som omgaf oss, men som jag förut så likgiltigt gått förbi och aldrig egnat ens en tanke åt. Han gaf mig en aning om den skönhet och gammalnordiska kraft, som talade ur de gröna skogarnes sus, de väldiga vattenfallens dån och från de höga, majestätiska fjällen rundt omkring oss. Han älskade högt sitt fosterland, och hans ögon strålade af inspirationens glöd, då han förtäljde mig dess gamla, hugstora minnen eller med sin mjuka, klingande röst föredrog en svensk folkvisa. Och hur log han icke, när han hörde ekot återgifva nästan hvarje ord inne i den djupa skogen! Under höstaftnarna smögo vi oss ut och upp på fjällen, där hela den förtjusande dalen med sina skogsdungar och sjöar låg under oss, belyst af den klara septembermånen. Då hade Rudolf alltid med sig sin fiol, ur hvars strängar han framlockade toner, som utöfvade ett berusande intryck på mig. Han spelade så, som känslan för ögonblicket ingaf honom, en musik, full af den var-

maste poesi, och ibland blef han själf så gripen, att han släppte stråken och grät som ett barn . . .

Det var en lycklig tid, men, ack, så kort! afbröt «Karin fiskare» sig själf och torkade bort en tår ur ögonvrån.

Hösten var nu långt framskriden; vi hade hunnit in i oktober, och alla träd stodo mer eller mindre sköflade på sina löf. Kalla vindar svepte öfver bärgen, och då qvällen kom, hven stormen med fördubbladt raseri. Man kände sig glad att få vara inomhus. Min far var bortrest, och alla våra gäster under sommaren voro också sin kos. Där hemma funnos således blott min mor och jag samt inspektor Bergholm.

För öfrigt hade jag under de senaste veckorna inte så mycket som förut varit tillsammans med den unga inspektoren. Han hade fått trägnare göromål, och de togo äfven om aftnarna hans tid i anspråk. Dessutom började jag känna en viss oro eller blyghet — hvad jag skall kalla det — då jag mötte hans blick, och jag drog mig så mycket som möjligt undan honom. Jag kände, hur jag rodnade, då hans blå ögon fästes på mig; jag kunde inte förklara denna rörelse och ville inte visa den. Förgäfves sökte jag intala mig mod; förgäfves sade jag mig själf, att mitt barnsliga uppförande måste taga sig högst besynnerligt ut i hans ögon, då vi förut umgåtts förtroligt med hvarandra som två syskon. Intet hjälpte. Jag var ändå samma blyga flicka, som darrade, då jag hörde hans steg, och rodnade, då han tilltalade mig.

Det var en oktoberafton. Min mor hade begifvit sig till en fattig qvinna, som låg för döden,

och jag satt ensam i förmaket och stirrade tankfull på den halft nedbrunna brasan i den med hvarjehanda dyrbara bildhuggeriarbeten prydda kakelugnen. Intet ljud hördes, undantagandes pendylens taktmässiga knäppande på ett bord bredvid mig och glödens prassel, då en brand föll till hopa.

Jag märkte knappast, hur brasan minskades, förr än jag var insvept i mörker. Och så satt jag väl en hel quart, då en dörr plötsligt öppnades och kammarjungfrun, som kom in med ett ljus, väckte mig ur mina drömmar.

'Jag har en hälsning från inspektor Bergholm', sade hon med ett fint småleende, i det hon stälde ljuset på ett bord och sköt spjället. 'Han kommer in till fröken om en quart, då han slutat sina göromål, så vida fröken tar emot'.

'Jaså, gör han det', svarade jag litet tankspridd och reste mig upp. 'När skulle han komma, sade du?'

'Om en quart.'

'Bed honom vara välkommen!' yttrade jag med en skälfning i rösten och närmade mig en trymå, framför hvilken jag ordnade min klädsel. Därefter tog jag plats i en emma för att invänta honom.

Kammarjungfrun aflägsnade sig.

En stund därefter hördes steg i de yttre rummen. Jag fattade hastigt en bok, som låg uppslagen bredvid mig; men jag kunde inte läsa. Bokstäfverna dansade framför ögonen, och hjärtat klappade som om det velat spränga sitt fängsel.

'God afton, fröken Karin!' ljöd hans melodiska röst, i det han inträdde och slog sig ned bredvid mig i emman.

'God afton, herr inspektor!' svarade jag och sökte göra rösten så lugn som möjligt, på samma gång jag undvek att se på honom för att dölja den förrädiska rodnad, som jag kände i mitt ansigte.

'Jag har inte på länge fått njuta af frökens sällskap, emedan göromålen tagit nästan hela min tid i anspråk', återtog han, utan att ge akt på min barnsliga blyghet; 'men i afton blef jag ledig tidigare än vanligt, och jag trodde mig inte bättre kunna tillbringa min afton än i ert sällskap.'

'Jag tackar för er uppmärksamhet', svarade jag och tvang mig till ett lugn, som jag ingalunda kände. 'Jag var verkligen bra ensam i afton. Mamma är ute. Hon är outtröttlig i sina barmhertighetsvärk.'

'Ja, hon är en ängel, frökens mor!' svarade han med en röst, som vittnade om, att han verkligen sade sitt hjärtas mening. 'Jag har sällan sett en så god och ädel qvinna som hon; jag hyser också den djupaste vördnad för henne. Ni, fröken Karin, har äfven fått något af hennes sinnelag.'

'Smickra inte, herr inspektor, jag ber er. Jag är verkligen alldeles oförtjänt af ett sådant ömdöme. Tror ni mig därom, så känner ni mig sannerligen inte.'

'Jag smickrar aldrig', svarade han allvarligt. 'Jag sade inte, att ni var henne lik i allt, endast att ni fått *något*, som påminde om henne. Ännu fattas det mycket, innan den egensinniga och själfviska flickan kan likna henne fullkomligt.'

'Ni finner mig då egensinnig och själfvisk?' frågade jag och bet i hop läpparna af förtrytelse.

'Ja, jag kan inte hjälpa, att jag har ögon för dessa lyten', genmålde han med ett litet ironiskt leende. 'Det är bittert att höra sanningen; men ni vet, att jag alltid säger min mening rent ut, och ni har själf nyss gifvit mig anledning därtill.'

'Ja visst!' utbrast jag med ett lätt skratt och lade boken ifrån mig. 'Och ni har sagt mig den mera oförbehållsamt än jag väntat. Därför tackar jag er ock. Smickret har varit mig förhatligt, allt sedan jag själf började inse mina fel. Det föreföll mig alltid som ett hån att höra dessa komplimenterande fraser, då jag ju visste, hur mycket osant låg i dem. Jag kände mig som en narraktig människa, för hvilken man bugade sig till jorden för att skratta ut mig bakom min rygg.'

'Men med allt detta har ni en mycket god egenskap, som ställer edra fel i bakgrunden.'

'Hvilken då?' frågade jag i en viss spänning.

'Jo, den att ni utan alla omsvep erkänner edra ovanor. Det är något, för hvilket jag skänker er hela min högaktning, och som en gång skall göra er till samma ädla qvinna som er mor. Den, som själf vidgår sina fel, brukar alltid vara angelägen om att arbeta bort dem.'

'Ah, ni höjer mig till skyarna, sedan ni gifvit mig er faderliga aga!' inföll jag skämtande. 'Ni fann er kanske vara för sträng och söker nu godtgöra det med beröm, alldeles som barnet får en karamell, sedan det utstått sitt straff. Är det inte så, herr Bergholm?'

'Jo, ni tycks mycket ordentligt ha inpräglad disciplinen i barnkammaren, fröken Karin, svarade han. 'Men ni är ju bara barnet också.'

'Är jag bara barnet?' utbrast jag litet förargad och reste mig upp, men råkade i häftigheten stöta till bordet, hvarpå ljusen stodo, så att de föllo i golfvet och slocknade. Vi voro insvepta i det djupaste mörker.

Jag tystnade i häpenheten och glömde alldeles bort, hvad jag ämnat säga. När jag böjde mig ned för att taga upp ljusen, kom min blosande kind i beröring med en annans, som var lika het. Jag famlade med händerna på golfvet efter ljusen; men de voro redan borttagna, och jag kände inspektorens händer fatta mina under en sakta darrning.

'Är ni ond på mig, fröken Karin?' frågade han med vek röst.

'Ja — åhja!' svarade jag och sökte lösgöra mina händer.

'Då tänder jag inte ljus, förr än ni låtit blidka er', försäkrade han utan att släppa mig. 'Jag vill inte se ert vackra ansigte vredgadt.'

'Jag måste väl då bli god igen.'

'Se, det låter höra sig! Jag visste nog, jag, att ni inte hade hjärta att vara ond på mig.'

Han tände ljusen och vi togo åter plats.

'Men om jag aldrig förlåtit er?'

'Ack ni ser inte ut som om ni skulle kunna hysa ovänliga känslor!'

'Ni underskattar min förmåga i den vägen, herr Bergholm. Hvad skulle ni säga, om ni nu finge se mina ögon blixtra af vrede...'

'... och i nästa minut lysa af mildhet. Jo, jag skulle säga, att ni är den nyckfullaste flicka, jag någonsin träffat.'

'Jag är ingen flicka!'

'Och ingen qvinna heller — hvad är ni då?'

'Har ni kommit hit för att drifva gäck med mig?'

'Nej, visst inte', svarade han med en komiskt allvarlig min. 'Jag kom för att förströ oss båda; men vårt samtal har slagit in på en alldeles opåttänkt stråt, som emellertid låtit mig se skiftningarna i ert häftiga lynne, ni lilla tjuserska.'

'Talar ni nu i den tonen igen!'

Jag hade återvunnit mitt lugn och mitt gamla, förtroliga sätt mot honom; men aldrig hade hans konversation förefallit mig så underlig som denna afton. En sådan frispråkighet hade jag aldrig trott honom om. Också kände jag mig något besynnerlig till mods.

'Jag talar inte i toner, min fröken', genmälde han, i det hans kinder betäcktes af en högröd färg och hans röst darrade. 'Jag talar i ord — ord, som dock inte äro tillräckliga att uttrycka hvad jag känner, om jag ens vågar uttala dem.'

'Tala!' bad jag med låg röst och drog djupt andan.

'Nåväl', utbrast han, 'det är blott tre ord, jag skulle vilja säga; men kan ni inte läsa dem i mina ögon?'

Hans röst ljöd så underbart mild, och jag kunde inte motstå begäret att se in i dessa själfulla ögon, som så varmt och bedjande fästes på mig. Där låg en hel värld af den renaste

kärlek, som lik en elektrisk ström berörde mitt innersta, och jag kände ett par armar omsluta mig och en kyss trycktes på mina läppar.

'Du älskar mig, Karin?'

'Ja!'

'Tack! Jag hör din mor komma där ute. Med henne skola vi tala sedan. Farväl! Jag går tillbaka på kontoret. Säg ingenting, förr än jag finner tiden inne.'

Han hastade ut.

Jag sökte så mycket som möjligt dölja min förvirring, då min mor inträdde. Hon märkte ej heller något. Hennes tankar voro helt och hållet upptagna af hvad hon bevittnat hos den döende qvinnan.

Nu började för mig en tid, rik på lycka, men ock full af den grymmaste oro. Min far låg mig mest i tankarna, ty han skulle aldrig upptaga en ofrälse i släkten, hur högt han än eljes värderade den redbare Rudolf Bergholm. Därtill kände jag allt för väl hans aristokratiska karaktär, och jag meddelade Rudolf mina farhågor. Emellertid kände jag med mig själf, att min kärlek aldrig skulle kallna, om också min far vore nog hård att vilja lägga hinder i vägen för vår förening.

Så gick månad efter månad, utan att vi yppade något för mina föräldrar eller ens läto dem få en aning om vår förbindelse. Februari var inne, och nu skulle jag följa dem till hufvudstaden för att göra mitt så länge förberedda inträde i den stora världen. Aftonen före afresan togo Rudolf och jag ett varmt afsked af hvarandra och upprepade våra trohetseder.

Hufvudstadens lysande lif ryckte mig snart med sig. Allt var mig nytt, och jag lefde som i ett glädjerus. Hvar jag kom, blef jag bemärkt och beundrad.

Men alla dessa nöjen kunde dock icke undantränga bilden af min Rudolf, till hvilken jag allt som oftast lät tankarna ila under de timmar af dygnet, då jag fick någon ro. Jag såg den höga, smärta gestalten med de sjäfulla anletsdragen gå där uppe i skogarna, och jag hörde gång på gång dessa friska sånger, med hvilka han förut så ofta tjusat mig.

Jag fann mig mera lycklig, då jag tänkte på honom, än när jag i den strålände balsalongen lät mig föras bort i dansens virflar.

Då våren kom, reste vi tillbaka till Dalarne i sällskap med en ung adelsman, som skulle vistas i vårt hem under sommarmånaderna.

Det var en ung, lefnadsglad junker; men hans i öfrigt högdragna sätt gjorde honom tämligen frånstötande. Trots den likgiltighet och afmätta artighet hvarmed jag bemötte honom, visade han sig som en mycket fjäskande och öm kavaljer, och han såg inte med blida ögon, att Rudolf tilltalade mig vid måltiderna eller eljes, då vi någon gång träffades.

Allt gick emellertid sin gilla gång, tills jag med ens kastades från höjden af min lycka.

Det var en söndagseftermiddag i augusti.

Rudolf och jag hade aflägsnat oss ett stycke från godset och tagit plats i en liten stengrotta, där vi med armarna om hvarandras lif sutto och uppgjorde planer för framtiden. Den ena timmen

gick efter den andra, och vi tänkte inte på, att vår långa frånvaro skulle väcka uppmärksamhet hos de hemmavarande. Plötsligt hörde jag min fars röst utanför grottan, och ögonblicket därpå stodo både han och den unga adelsmannen framför ingången. Det hånfulla leendet i den unga herrns ansigte sqvallrade tillräckligt om, hvem vi hade att tacka för denna öfverraskning.

Jag satt orörlig och stirrade på dem, utan att få fram ett ljud; men Rudolf reste sig häftigt och sade med fast röst:

'Herr grefve! Det är bäst att utan omsvep säga er, att jag älskar er dotter.'

Min far var förfärlig att se, så som vreden förändrade hans drag och öfverdrog byn med en blåblek färg. Det var med möda han förmådde behärska sitt sjudande blod; jag såg, hur han flera gånger var på väg att lyfta sin käpp och rusa på Rudolf, som stod framför honom med ett lugnt och bestämdt uttryck i sitt ansigte och utan att en muskel rörde sig däri.

'Jaså', yttrade min far med en röst, i början något lågmäld, men efter hand tilltagande i styrka och allt mera hånande, ju längre han talade, 'ni älskar min dotter? Och det säger ni i en ton som om ni skulle äga någon rätt till henne! Det är då lönen för hvad jag gjort. Jag har bemött er som om ni varit något annat än en ofrälse stackare, hvilken knappast nog äger tak öfver hufvudet, så vida ingen förbarmar sig öfver er. Jag har tyckt om er, därför att ni visat er som en redbar och rättskaffens man, änskönt ni är kommen ur hopen. Men nu har jag sett er värk-

liga karaktär och funnit er vara en låg, usel människa, som knappast är värd ett rapp af min käpp. Hur kan ni våga älska min dotter, hur kan ni tänka på att en gång begära henne till hustru för att fläcka min ätts vapensköld och vanhedra mitt namn? Ni vore värd att dö som en hund för mina fötter; men — bege er härifrån och visa er icke mer inom mitt område, ty då går det er illa.'

Nu, då jag såg Rudolf kämpa med sig själf för att icke brusa upp, kunde jag inte längre hålla mig stilla. Jag föll på knä för min far och bad honom, besvor honom med ord, som skulle kunat röra väggarna i grottan, om skon-sambet. Men förgäfves. Han såg på mig med en föraktlig blick, men tycktes för öfrigt inte ens höra, hvad jag sade.

'Herr grefve!' sade nu Rudolf med återvunnen fattning. 'Jag har icke förtjänt edra kränkande förebräelser. Jag visste ej, och vet ej ännu, hvad det ligger för orätt uti att den ena människan älskar den andra, då kärleken är en känsla, som blifvit nedlagd i allas bröst, utan afseende på stånd och vilkor. Jag skall aldrig blygas för, hvad jag gjort, då jag känner med mig själf, att min kärlek är ren, och då jag vet mig vara älskad tillbaka af er dotter. Ni vore ock en onaturlig far, om ni värkligen ville skilja oss åt; jag är ändå ej den man, som vare sig ni eller hon behöfver blygas för. Öfver min härkomst är jag lika stolt som ni öfver er. Människa som människa, med något större eller mindre duglighet, någon annan rangskilnad känner jag icke.'

'Ni är en oförsämd slyngel, det är hvad jag vet om er!' utbrast min far barskt. 'Redan i afton beger ni er härifrån.'

Därmed aflägsnade han sig och jag följde honom tyst.

Min mor var nära att få slag, då hon erfor hvad som föreföllit. Äfven hennes ifriga bemödanden att beveka min far voro fruktlösa. Han rasade som en tiger och lät inte tala vid sig. På aftonen begaf sig Rudolf bort, utan att jag fått träffa honom; han hade bedt min mor framföra den sista hälsningen. Detta slag kunde jag inte bära. Jag förlorade medvetandet, och när jag återkom till sans, var jag förstörd till kropp och själ. Jag låg länge sjuk. Månader fördöto innan jag repade mig. Under hela denna tid rådde inom hemmet en förstämning, som äfven värkade på min far, hvilken eljes gick oberörd af alla intryck.

Jag förbigår nu sex sorgliga år, under hvilka ingenting märkligt hände, annat än att min fars hårdhet mot mig allt mera ökades.

Så kom han en dag in och underrättade mig, att han loivat min hand åt den unga adelsmannen, som äfven nu vistades hos oss. Han ansåg det vara ett passande parti, då denna man var rik och af börd, liksom han själf. Jag bönföll att slippa, förestälde honom att han inte borde drifva sin egenmäktighet för långt, och lät honom förstå att det på detta vis aldrig kunde sluta väl; men han log blott på sitt vanliga sätt och förklarade, att jag måste lyda honom.

Den olycksdigra bröllopsdagen kom. Men hur häpnad och öfverraskade blefvo inte både brudgum och gäster, då jag, på prestens fråga framför kullerstolarna, om jag ville blifva den unga adelsmannens maka, svarade ett högt och bestämdt 'nej'. Ett sorl hördes i rummet, och brudgummen gaf mig ett hatfullt ögonkast, hvarefter han skyndade ut för att dölja sin förlägenhet.

Jag stod lugn och såg mig frimodigt omkring, under det gästerna skyndsamt troppade af. Snart voro de praktfulla gemakerna tomma. Jag befann mig ensam med mina föräldrar.

'Gjorde jag rätt, skulle jag krossa dig!' ropade min far utom sig. 'Från och med denna dag är du inte längre min dotter. Jag jagar dig ur mitt hus, och jag förbannar dig, vanartiga barn, som kunnat handla på detta sätt mot din far. Bort, bort härifrån! Du är en hjärtlös, en samvetslös varelse, du är inte min dotter! Bort!

'För Guds skull, haf förbarmande med vårt enda barn!' utbrast min mor, omfattande sin makes knän. 'Hvad har du gjort, olycklige? Du är ju själf skuld till allt, då du velat tvinga henne att gifta sig med en man, som hon måste hata.'

Hon bad förgäfvos. Förtviflad sjönk hon sanslös ned på golvet, under det min far störtade ut. Jag lyfte min mor upp på en soffa, framför hvilken jag föll på knä och bad Gud beskydda mig. Jag bad länge och varmt; jag grät, tills jag kände mitt hjärta lättadt. Slutligen tryckte jag en kyss på min mors läppar och skyndade upp på mitt rum, där jag packade i hop det nödvändigaste och stoppade på mig ett mindre penningebelopp, som jag hade i min byrå. Så rustad, lämnade jag mitt hem, där jag lidit så mycket.

Jag vandrade länge omkring lik en biltog och lefde af människors barmhertighet. Hit kom jag för ungefär trettio år sedan. En gammal fiskargumma tog hand om mig och lärde mig sitt yrke, och allt sedan hon dog — det är nu nitton år sedan — har jag försörjt mig själf. Allting går för sig här i världen, och arbetet i första rummet.

"Karin fiskare" hade slutat sin berättelse.

— Har ni aldrig hört något från ert hem? frågade jag och reste mig.

— Nej, inte det ringaste. Men jag gissar, att min mor ej länge öfverlefde denna händelse, ty hon älskade mig högt.

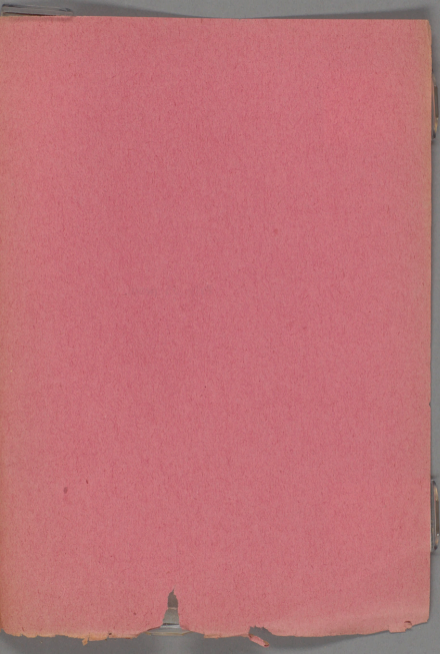
Jag såg tvänne klara tårar bana sig väg utför den gamla qvinnans kinder.

Hur underligt skiftar icke ödet människornas lefnadsbanor! Den enas går fram i ljuset, den andras i sorgens skuggor.

* * *

Några dagar därefter, då jag kom till den lilla stugan, stod en enkel, svartmålad likkista där inne, och i den låg "Karin fiskare" stelnad och kall, men med ett fridfullt uttryck i det färade ansigtet. Så hade hon hunnit den hamn, där inga pröfningar möta.

Pris: 25 penni.